

іменника, пригадати словникову форму прикметника і вибрати закінчення того роду, до якого належить означуваний іменник. Наприклад:

Simple sirup (англ.) – Sirupus simplex (лат.) - Простий сироп; Pure iodine (англ.) – Iodum purum (лат.) - Чистий йод; Volatile liniment (англ.) – Linimentum volatile (лат.) - Леткий лінімент; Medical ether (англ.) – Aether medicinalis(лат.) - Медичний ефір; Yellow vaseline (англ.) – Vaselineum flavum (лат.) – Жовтий вазелін; Diluted spirit (англ.) – Spiritus dilutus (лат.) – Розведений спирт; Distilled water (англ.) – Aqua destillata (лат.) – дистильована вода.

Після вивчення тем «Неузгоджене означення» та «Узгоджене означення» студенти вже можуть будувати терміни, використовуючи моделі «Означуваний іменник + неузгоджене означення», «Означуваний іменник + узгоджене означення», «Означуваний іменник + неузгоджене означення + узгоджене означення». Остання модель – найскладніша. Наприклад:

Grey Hydrargyrum ointment (англ.) – Unguentum Hydrargyri cinereum (лат.) – Сіра ртутна мазь; Alcohol Vitamin A solution (англ.) – solutio vitamini A spirituosa (лат.) - Спиртовий розчин вітаміну А; Powdered Juniper fruit (англ.) - fructus Juniperi pulverati (лат.) - Порошковані плоди ялівця.

Таким чином, оптимізація викладання латинської мови іноземним студентам досягається через удосконалення змісту навчання, створення арсеналу можливих форм і методів навчання, вдосконалення системи педагогічних умов, коли досягаються максимальні навчальні результати, розробки методичних матеріалів англійською мовою.

Латинська мова продовжує відігравати провідну роль в підготовці студентів медичних університетів України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гильбух Ю. З. Учитель и психологическая служба школы / Ю. З. Гильбух, АПН Украины, Ин-т психологии. – К. : Б. и., 1993. – 144 с.
2. Ковальчук З.Я. Оптимізація як категорія в психолого-педагогічній теорії/ З.Я. Ковальчук //Науковий вісник 2(2) Львівського державного університету внутрішніх справ- 2002.- С. 427.
3. Цукерман Г. А. Урок как инструмент психолого-педагогической диагностики / Г. А. Цукерман, Ю. И. Суховерша // Нач. шк. плюс до и после. – 2005. – № 2. – С. 12–20 ; № 3. – С. 3–12.

УДК 811.111-03

Нестеренко Н. В.

Одеський національний медичний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У статті розглянуто особливості перекладу медичної літератури. Визначено, що складнощі перекладу залежать від засобів словотворення медичних термінів за допомогою латинських та грецьких терміноелементів, шляхом афіксації, конверсії, абрєвіації, скорочень. Встановленні засоби запозичень медичних термінів з латинської, грецької, французької та німецької мов.

Проаналізовано особливості перекладу «хибних друзів перекладача».

Ключові слова: медицина, термінологія, афікси, словоскладання, абрєвіація, «хибні друзі перекладача».

Медицина – це сфера, у якій існує постійний обмін інформацією про винаходи у світовій медичній практиці. Будь-яка помилка в цій сфері може мати

фатальні наслідки. Від адекватного перекладу медичного терміна залежать життя та здоров'я людини, тому медичний переклад не допускає помилок.

Медичний переклад – це одна з варіацій науково-технічного перекладу. Він стає все більш важливішим через розвиток співпраці у медичній сфері, а також у зв'язку з розвитком галузі охорони здоров'я та новітніх технологій.

Основні складнощі перекладу медичної літератури зумовлені особливостями медичного перекладу, а саме специфічної термінології. Фахівцю важливо не лише добре знати медичну лексику, а й розбиратися в медичних поняттях, які здебільшого прийшли з латині, тому спеціалісту важливо знати міжнародну греко-латинську термінологію.

У цій роботі досліджуються проблеми англо-українського перекладу медичної термінології.

Більшість анатомічних і клінічних термінів – це складні латинські або грецькі слова з суфіксами та префіксами, які мають певне значення.

Медичні терміни можна розділити на терміни, що складаються з одного слова, і терміни, що містять у своєму складі декілька слів. Однослівні терміни можуть бути простими словами, похідними словами, сполуками похідних і складних слів.

Як правило, нова лексика утворюється наступним чином: появи нових назв, формування нового змісту і запозичення слів з інших мов.

Найбільш поширений спосіб утворення термінів – словотвір. Отримані медичні терміни можуть складатися з префікса, одного або двох коренів слова і суфікса в різних комбінаціях:

Appendectomy = append (скорочення від appendix) + ectomy (термін, що позначає видалення). Беручи до уваги переклад головних компонентів слова, робимо висновок, що цей термін позначає видалення апендиксу.

cytology = cyt (o) (клітина) + -logy (наука) – наука про клітини

hemorrhage – hema (кров) + (r) rage (значне виділення) - кровотеча

Другий найбільш продуктивний тип утворення термінів – словоскладання: human being (людина), blood donor (донор крові), hay fever (сінна лихоманка). Словосполучення можуть бути складені із двох / трьох слів: blood pressure (кров'яний тиск), heart attack (серцевий напад), central nervous system (центральна нервова система); через дефіс: life-span (тривалість життя), collar-bone (ключиця); або вживаються як одне слово: gallstone (жовчний камінь), haemophilia (гемофілія), leucocytopenia (лейкопенія).

Створення складних слів є явищем, старшим словотвір, оскільки словотворчі афікси розвинулися із самостійних слів. Подібний процес можна побачити у префіксоїдах і суфіксоїдах: myo- у терміні myocarditis = myo – м'яз + card – серце + itis – запалення = міокардит – запалення серцевого м'яза.

Myalgia = myo – м'яз + algia – біль = біль у м'язах

Кожен з цих афіксів має певне значення, але вони не вживаються як окремі слова, адже були утворені з коренів грецьких і латинських слів для того, щоб дати назву новим поняттям.

Раніше словотвір і словоскладання переважали здебільшого через вживання коренів та афіксів слів латинського та грецького походження, сьогодні ж більшість термінів складається синтаксичним способом – складання фраз з декількох слів: Acquired Immune Deficiency Syndrome (синдром набутого імунного дефіциту), Severe Acute Respiratory Syndrome (важкий гострий респіраторний синдром),

Irritable Bowel Syndrome (синдром подразненої товстої кишки). Через свою довгу назву вони згодом стають аббревіатурами. Чимало англійських аббревіатур стали всесвітньовідомими, через що багато людей можуть й не знати їх повні форми (AIDS – СНІД, HIV – ВІЛ, MRI – МРТ).

Ще один засіб словотворення – аббревіація. Аббревіатура – це скорочена форма слова або фрази. Існує багато способів утворення аббревіатур. Зазвичай вони складаються із групи букв, взятих зі слова або фрази. Скорочення виникають в писемній мові, і їх розмовні різновиди можуть бути або тільки графічними (etc – and so on), або як графічними, так і фонетичними (GP – general practitioner – лікар загальної практики), або акронімічними: AIDS – СНІД. Акроніми – це ініціальні аббревіатури, що вимовляються як окремі слова, такі як HIV (Human Immunodeficiency Virus – ВІЛ).

Окрім основних типів словотворення, також існують конверсія та усічення.

При конверсії слово переходить з однієї частини мови в іншу без змін. Таким способом дієслова утворюються від іменників і прикметників, або іменники від дієслів тощо. Для прикладу, to cause - a cause (викликати – причина), to check – check-up (перевіряти – огляд, перевірка).

Усічення або скорочення повної назви – найбільш поширений тип, у якому початок слова залишається незмінним, наприклад, exam (ination), lab (oratory), flu (influenza), polio (myelitis).

Майже кожен англійській термін має свій латинській або грецькій синонім, які до сих пір вживаються в медичній літературі, тому майбутній фахівець повинен мати глибокі знання з латинської термінології для того, щоб розрізнити ці синоніми:

Thrombus – clot – тромб, згусток,
Collarbone - clavicle – ключиця,
Tumour – neoplasm – пухлина.

Міжнародні грецькі / латинські терміни перекладено англійською, наприклад, erythrocyte – red blood cell (RBC); thrombocyte – blood platelet; coagulation – blood clotting. Переклади грецьких / латинських термінів англійською мають різні стилістичні значення. У той час як міжнародні терміни erythrocytes, leukocytes, thrombocytes і coagulation використовуються фахівцям, їх англійські еквіваленти red blood cells, white blood cells, blood platelets і blood clotting можна побачити у статтях, написаних для звичайного читача, який не пов'язан з медициною.

У минулому медична термінологія запозичувала медичні терміни з латині: femur – стегнова кістка, humerus – плечова кістка, mandible – нижня щелепа, puncture – прокол, pulp – пульпа. Зараз запозичення з інших мов є більш характерне для медичної літератури. Велика кількість англійських наукових слів увійшли в обіг з французької мови. Наприклад: cramp (спазм), degeneration (переродження), deglutition (ковтання), denture (зубний протез), diarrhoea (діарея), dislocation (зміщення), malaise (нездужання) і т.д.. Слова німецького походження – звичайні слова щоденного вжитку (hand, finger, nose, arm, chin, wrist, foot, head, hip, hair).

Ще одна проблема, що постає перед фахівцем у процесі перекладу – це слова, значення яких в українській та англійській мові не збігаються, хоча звучать вони приблизно однаково. Їх називають «хибними друзями перекладача». Наприклад: angina (pectoris) перекладається як стенокардія, але за вимовою дуже схоже на український термін ангіна – запалення мигдалика, що перекладається як

tonsillitis = tonsil (мигдалик) + itis (запалення); gland – залоза, а не гланда – tonsil; sodium – натрій, а не сода; stroke – інсульт, а insult – ображати.

Застосовуючи медичні терміни на практиці, фахівці повинні бути абсолютно впевнені у значенні терміноелементів, які вони використовують. Аналіз важливих медичних термінів змушує замислитися над їх значенням і знати їх можливу двозначність. Медичні терміни побудовані з невеликих частин, які роблять кожне слово унікальним, але ці шматки можуть також бути використані іншими словами в різних комбінаціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білозерська Л.П., Возненко Н.В., Радецька С.В. Термінологія та переклад. Навч. посібник для студентів філологічного напрямку підготовки / Л.П. Білозерська, Н.В. Возненко, С.В. Радецька. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2010. – 232 с.
2. Калашник В.С. Проблеми перекладу медичної термінології / В.С. Калашник, М. Пилипенко, І. Корнейко // Людина та образ у світі мови : вибрані статті. — Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. – С. 328 – 333
3. Макаренко Ю. Г. До проблеми перекладу медичних термінів в науковому англomовному медичному тексті URL : <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v21-2/80.pdf>
4. Плигун О. Особливості словотвору термінів сучасної медицини URL : <http://core.ac.uk/download/pdf/141441578.pdf>

УДК: 371.+811.+378.14

Perekrest M.
Kharkiv national medical university
Kharkiv, Ukraine.

GAME BASED LEARNING: REASONS WHY SHOULD WE USE GAMES IN LATIN LANGUAGE AND MEDICAL TERMINOLOGY COURSE

Набуття мовних навичок у процесі навчальної діяльності та вибір ефективних методів освоєння навчального матеріалу є однією з актуальних проблем вивчення латинської мови та медичної термінології у вищому навчальному закладі. Практичною метою цієї роботи є проблема успішної інтеграції лексичних онлайн ігор у курсі «Латинська мова та медична термінологія». Саме початковому етапі закладається основа подальшого розуміння латинської мови та медичної термінології.

Ключові слова: лексичні онлайн ігри, гейміфікація, методика викладання.

Acquisition of language skills in the process of educational activity and the choice of effective methods of mastering educational material is one of the urgent problems of studying Latin and medical terminology in higher education. The practical purpose of this work is the problem of successful integration of lexical online games in the course "Latin language and medical terminology". At the initial stage, the basis for further understanding of Latin and medical terminology is laid.

Key words: online games, game-based learning, gamification, teaching methods.

Приобретение языковых навыков в процессе учебной деятельности и выбор эффективных методов освоения учебного материала является одной из актуальных проблем изучения латинского языка и медицинской терминологии в вузе. Практической целью этой работы является проблема успешной интеграции лексических онлайн игр в курсе Латинский язык и медицинская терминология. На начальном этапе закладывается основа дальнейшего понимания латинского языка и терминологии.